

Sjúkrahúsverkið!

Tað fínt neyvan nakar spurningur, sum er so eyður at taka til viðgerðar og siga sína hugsan um her á landi, sum okkara heilsu- og sjúkrahúsverk. Hetta er sum so einki nýtt. Mong minnast enn læknastríðið í Klaksvík, og hevdar avleiðingar tað fekk. Í dag hava vit so eitt nútímans heilsu- og sjúkrahúsverk. Hetta skal bæði viðlíkahaldast og mennast. Hetta eru vit øll samd um. Men ósemjan snýr seg um, hvussu og hvar. Nú eru sjúkrahúsini ein avgerandi partur í hesum máli. Og spurningurin er og hevur leingi verið tað: í hvussu stóran mun skulu øll hesi trý sjúkrahúsini útbýggjast! Fyri at fáa greiðu á hesum, hava skiftandi landsstýri heitt á útlenskar stovnar fyri at fáa teirra úttanfyristandandi meting av útbýggingini av føroyska sjúkrahúsverkinum. Teirra niðursteður hava ikki verið so væl dæmdar av øllum. Felags fyrri tær flestu hevdar verið, at eitt lítið samfelag sum tað føroyska hevur ikki ráð til at hava trý líkastillað sjúkrahús. Víst hevur verið á eina miðsavn av sjúkrahúsfunktionunum, soleiðis at framtidar serdeildir verða savnaðar á tí sjúkrahúsinum, sum longu hevur tær tydingar mestu funktionirnar so sum intensiv deild.

SOLEIÐIS sum okkara parlamentariska skipan virkar, so hava teir flestu landsstýrini bert havt eina atkvøðu í yvirvág, og hetta hevur gjørt, at allir tingmenn í eini samgongu hava kunnað sett næstan ultimativ krav. Og so hevur eisini verið á sjúkrahússkinum. Tað er heldur einki dulmál, at eitt nú tingmenn úr Norðoyggjum hava megnað at gera síni krav galdandi, tá tað gælt um útbýgging

av sjúkrahúsinum har norðuri. Her má sigast um tingmenninar í Suðuroynni, at teir hava ikki verið so krevjandi, tá tað gælt sjúkrahúsið har. Tí nýliga, tá javnaðarflokkurin valdi nýggjan landsstýrismann av Tveroyri. Hesin hevur saman við samgonguni megnað at fáa í gongd eina umvæling og útbýgging av Suðuroyar Sjúkrahúsi.

HÓAST tingmenn neyvan eru ímóti, at sjúkrahúsið har suðuri fær ábøtur og verður umvælt, soleiðis at tað stendur mál við nútíðarinnar krav, so er greitt, at tað í samgonguni er ósemja um útbýggingina av sjúkrahúsverkinum sum so. Hetta fingur vit íteigilv prógv um, tá figgarlógin var til viðgerðar herfyri. Serliga vóru tað tveir av samgongutingmonnum í Suðurstreymi, sum vóru ónægdir við viðferðina, sum Landssjúkrahúsið hevur fingið og fer at fáa — og sum teir siga uppá bekostning av útbýgging av hinum báðum smærru sjúkrahúsum.

TEIR báðir tingmenninir, Jóannes Dalsgaard úr javnaðarflokkinum og Birgir Danielsen úr flokklókkunum, halda, at tað er burtturvið at leggja serdeildir út á tey smærru sjúkrahúsin. Landssjúkrahúsið er og verður okkara sentral-sjúkrahús. Fyrirnevndi sigur, at lands-sjúkrahúsið ongan góðan hevur og at sjúkrahúspolitikurin er vorðin ein kastiblaða hjá trongskygnum lokalpolitiskum áhugamálum. Hin sigur, at sjúkrahúsverkið verður nýtt til menning av útjaccarækkjunum, eins og vóru sjúkrahúsin ein onnur verksmíðja. Henda tala er so eisini í tráð við tær greinarnar, sum ein av oddamønum sambandsflokksins, Petur Ellefsen hevði í Dimmalætting herfyri. Har visti hann

á, at vit eiga at brúka alla okkara orku til at útbýggja landssjúkrahúsið, meðan hini sjúkrahúsin fáa aðrar funktionir enn at virka sum vanlig sjúkrahús. Hesum eru tað politikarar í bæði Norðoyggjum og í Suðuroynni, sum eru í móti.

HÓAST tað er vorðin ein søgulig sannroynd, at tað er sera tørfert at fáa eitt sakligt orðskifti um føroyska sjúkrahúsverkið, so eiga vit øll at krevja av okkara politikarum, at teir viðgera hetta mál, sum tað semir seg einum slíkum álvarsmáli. Okkara samfelag hevur tað ikki gott í løtuni og ringu tíðirnar fara helst at standa við nakað enn og enn tá versna. Vit mugu tí til at húsast við okkara avmarkaða tilfangi á skilabesta hátt. Og hetta má og skal eisini havast í huga, tá vit útbýggja sjúkrahúsverkið. Okkara politikarar hava ikki loyvi til at krógva tær mongu kvalifiseraðu kanningar og úttalissí, sum eru komin frá úttanveltaðari síðu í hesum máli. Og tað er júst hetta, sum er gjørt. Hetta hevur als einki við tað at gera, antin vit eru fyri hesum sjúkrahúsinum og ímóti hasum. Tað snýr seg um at fáa henda stóra og tydingarmikla og harvið sera kostnaðarkrevjandi sektor at virka uppá besta hátt langt inn í næstu öld.

Tað sigur seg sjálvt, at eitt lítið samfelag sum tað føroyska kann ikki halda fram við at menna sjúkrahúsverkið sum høvdu vit ráð til at hava trý síðustillað sjúkrahús. Vit mugu koma hartil, at vit ásanna, at Landssjúkrahúsið er og serliga verður okkara framtíðar sentral-sjúkrahús við teimum funktionum, hetta nú krevur.

Vit mugu fáa hol í kjakið um, hvussu

uppgávubýtið skal vera millum sjúkrahúsin, og vit mugu fáa eina heildar arbeiðsætlan fyri alt hetta stóra økið. Tað er skylda okkara móti okkara eftirkomarum, at vit brúka resursirnar rætt og skilgott, soleiðis at vit ikki gera skeivur útbýggingar, sum fara at tynja komandi ættarlið út um alt hugsandi mark.

HVUSSU fegin vit vilja tað ella ikki, so sleppa vit ikki undan eini konfrontation millum áhugamál og áskoðanir hjá bæði politikarum og fakfólki. Tað kann vera nakað um, at føroyska pressan hevur givið hesum álvarsmáli alt ov lítil ans. Vit hava gjørt nakrar royndir, men so er málið aftur dottið niðurfyri. Tað er tað alt ov álvarsamt til. Men eir orsøkin til lítu umrøðuna er helst tann, at ikki minst fólk, sum starvast í sjúkrahúsverkinum, hava latið alt ov lítið við seg koma, soleiðis at snæverskygdir politikarar ofta einsamallir hava kunnað stýrt og dirigerað øllum kjakinum og harvið eisini lögnum. Her má og skal vend koma í. Vit mugu koma burtur frá at gera sjúkrahúsin til eitt tabuevni. Vit mugu leggja øll kort á borðið og viðgera hetta mál við størsta álvara. Nú er ov seint, vil onkur siga, tí samgongan longu hevur gjørt eina samlaða lögúætlan fyri sjúkrahúsverkið. Eftir okkara hugsan hevur hon bert stungið út í kortið við hesi ætlan. Vit fara at biðja landsstýrismannin í heilsamálum at fáa henda stóra mál til aðalorðaskifti á tingi nú alt fyri eitt. Tann tíðin, tá sjúkrahúsverkið aleina varð útbýgt eftir krøvnum og áhugamálum hjá ávisum politikarum má vera søga, nú vit nærkast 20. öld. Nú mugu tað vera landspolitisk áhugamál, sum eru avgerandi fyri, hvussu okkara sjúkrahúsverk og fyri tað heilsuverk skal siggja út, tá vit stiga inn í eina nýggja öld.

sosigaley

Dimmalætting

DAGBLAÐ

14. SEPTEMBER

FRIÐ FØROYAR

NORÐ-LYST

Norðlýsið og Kjolbro

Norðoyarblaðið Norðlýsið var høvuðskeldan til fleiri stórtíðindi í allari føroysku pressuni í farnu viku. Bláðið hevði tíðindi um, at Føroya Banki hevði sett nýggjan stjóra á Kjolbro fyriteknuni, og at hesin skuldi vera Ólaf Olsen. Hesi tíðindi vórðu seinni avsannað av bæði nevndarformanninum hjá fyriteknuni og leiðsluni í Føroya Banka. Eisini verandi stjórin, Thulesen, segði seg einki kenna til málið. Í oddagrein í sama blað umrøður blaðið eitt annað stjórnarskipti. Tað er stjórin á flakavirkinum hjá Kjolbro, sum er farin frá. Bláðið skrivur:

«Nærum samstundis sum feroysingar dystaðust í Landskróna, henda stóran reimingar í okkara lokalsamfelag her norðuri.

Flaggskipið innan vinnu og arbeidsplass

her norðuri P/F J.F. Kjolbro hevur hesa vikuna verið fyrri stórum broytingum. Í gjár hósdagin fór John Høj, stjóri á flakavirkinum, frá sum stjóri á Kósavirkinum.

Í stuttari viðtalu við John Høj í gjár á middeggi greiddi hann okkum frá, at hann í gjármorgunin hevði sagt arbeiðsfólkunum á Kósinu frá, at hann eftir egnum ynski hevur sagt seg úr starvi sum stjóri á Kósavirkinum. John hevur starvast hjá J.F. Kjolbro síðani 1947. Í 65 var hann biðin at taka sær av leiðsluni á Kósavirkinum, tá hann í settur var hevði forfall, men kom John at taka sær av hesi leiðslu áka til nú.

Tað eru tungar tíðir og helst eisini hjá Kjolbro-felagnum. Felagið hevur alstóran tyding fyri samfelagið her norðuri, so tað sær helst ikki væl út fyri størsta arbeidsplassinum í Klaksvík í

lótuni. Tað er at vóna at tær broytingar, sum nú eru gjordar fara at føra virkið positivu vegin. John segði eisini, at hann hevði sagt seg úr starvi fyri at yngri kreftir kundu koma fram. Tað er at vóna, at teir ungu hava evni og skil til at lyfta arvin upp, tá tað er neyvan lætt at reka eitt so stórt virki idag í einum samfelag, sum er í kreppu.

Tað er neyvan nakar ivi um, at flakavirkið á Kósinu hevur alt lívið í mongum norðingi fyri ikki at siga føroyska samfelagnum. Hetta er eitt tað størsta fiskavirkið í landinum og tað er tí ein stórhending fyri okkum, tá ein gamal og rutinærður stjóri leggur frá sær — mitt í eini tíð, har tað henda kollveltandi broytingar á fiskiudnaðarøkinum. Áhugavert kundi verið at vita, hvat stjórin har á virkinum hevur at

siga til nógva tosið í seinastuni um góðsking og hvi hetta ikki er komið í lag fyrr. Tað vóna vit, at vit kunnu taka upp her í blaðnum ein av komandi døgnum, nú vit hava valt at gera nógva burtur úr just spurninginum um góðsking av okkara fiskavörum. Norðlýsið skrivur, at tað er at vóna, at broytingar í leiðsluni fara virkið tann positivu vegin. Hetta kunnu vit bara taka undir við. Hetta tað ikki fyrri at minka um tann tyding, gomlu oddamenninir hava havt. Men tá teir leggja frá sær, so er at vóna, at yngri fólk við visionum og ágrýtni kunnu taka við, fólk, sum vilja læra av royndunum hjá teimum undanfarnu og byggja upp ein framtíðar fiskiudnað í Føroyum, sum hevur til endamálið at mest moguligt arbeiði skal ligga her í landinum, og at allur fiskur, sum fer av landinum, hevur mest moguligt virði.

Raknaðir við

Ikki kann sigast annað um folkafloksmenninir í samgonguni, at teir bráðliga eru raknaðir við við kaldan dreyum. Alt meðan vit í seinastuni næstan bara hava hoyrt til javnaðarfólkini í landsstýrinum, so eru folkafloksmenninir farnir at »røra uppá seg« og greiða fólk frá, at teir so sanniliga ikki liggja á tí løtu síðuni, men at tað í veruleikanum er reinur folkaflokspolitikkur, sum verður rikin í Tinganesi. Nú tvær ferðir á rað hevur Svend Aage Ellefsen, landsstýrismáður, skrivað oddagrein í Dagblaðnum, har hann aftur og aftur visir á, at tað er folkaflokspolitikkur, sum í løtuni verður rikin í Tinganesi. Javnaðarin er bara fittur, hann ger og sigur, sum folkaflokskurin vil tað. Hetta er orðalagið. Nú er tað folkaflokskósín, sum er tann einasta eftirfarandi. Nóg

verður gjørt burtur úr gomlum syndum og vanlukkum, og har er tað javnaðarflokkurin, sum eigur høvuðsábyrgdina. Hetta er eisini tað, sum Birgir Danielsen nam við í grein í Dagblaðnum í farnu viku, har hann skrivur um tann stinkandi kóstin frá javnaðarmonnum, sum folkafloksmenn nú skuldu søpa. Ikki eiti á samstarvsanda millum hesar báðar flokkar. Og rætt skal vera rætt. Her hevur bara verið talan um einvegis »alop«, nevniliga frá folkafloksmonnum móti tí teir kalla »Javnaðin«. Tað sær ikki mætari út enn at tað hevur eydnast Óla Breckmann at fáa partamenn sínar at adoptera sitt hjartabarn, »Javnaðin«. Hvát bagir folkafloksmonnum. Fyrst tosar onkur um, hvussu stórt fornylisi tað er at arbeiða saman við javnaðarflokkinum — síðani koma teir við alverðsins utspilling av sama flokki!